

Л. Д. Глущенко, Т. М. Пілявоз, М. В. Бальзан

ПРАКТИКУМ
з дисципліни «Економіка і бізнес»
для студентів технічних спеціальностей

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Л. Д. Глущенко, Т. М. Пілявоз, М. В. Бальзан

ПРАКТИКУМ
з дисципліни «Економіка і бізнес»
для студентів технічних спеціальностей

Практикум

Вінниця
ВНТУ
2018

УДК 658 (075.8)

Г55

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 9 від 26.04.2018 р.)

Рецензовано:

В. В. Зянько, доктор економічних наук, професор

Н. П. Карачина, доктор економічних наук, професор

В. М. Семцов, кандидат економічних наук, доцент

Глущенко, Л. Д.

Г55 Практикум з дисципліни «Економіка і бізнес» для студентів технічних спеціальностей : практикум / Л. Д. Глущенко, Т. М. Пілявоз, М. В. Бальзан. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 52 с.

Практикум з дисципліни «Економіка і бізнес» містить теоретичні та практичні засади з основних тем дисципліни, необхідні для якісного засвоєння матеріалу та виконання практичних завдань. В практикумі також наведені запитання для самоконтролю, словник основних термінів та рекомендована література.

Розраховано на студентів технічних спеціальностей закладів вищої освіти.

УДК 658 (075.8)

© ВНТУ, 2018

ЗМІСТ

<u>1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ</u>	4
<u>Тема 1 Підприємство як економічний суб'єкт господарювання</u>	5
<u>1.1 Теоретична частина</u>	5
<u>1.2 Завдання для самостійного виконання</u>	7
<u>1.3 Запитання для самоконтролю</u>	7
<u>Тема 2 Оцінювання, відновлення та ефективне використання основних фондів. Амортизація основних виробничих фондів</u>	8
<u>2.1 Теоретична частина</u>	8
<u>2.2 Завдання для самостійного виконання</u>	14
<u>2.3 Запитання для самоконтролю</u>	15
<u>Тема 3 Ефективне використання оборотних коштів та розрахунок виробничих запасів</u>	16
<u>3.1 Теоретична частина</u>	16
<u>3.2 Завдання для самостійного виконання</u>	18
<u>3.3 Запитання для самоконтролю</u>	19
<u>Тема 4 Розрахунок чисельності персоналу підприємства</u>	20
<u>4.1 Теоретична частина</u>	20
<u>4.2 Завдання для самостійного виконання</u>	22
<u>4.4 Запитання для самоконтролю:</u>	23
<u>Тема 5 Оплата праці</u>	24
<u>5.1 Теоретична частина</u>	24
<u>5.2 Завдання для самостійного виконання</u>	27
<u>5.3 Запитання для самоконтролю:</u>	28
<u>Тема 6 Витрати на виробництво та собівартість продукції</u>	29
<u>6.1 Теоретична частина</u>	29
<u>6.2 Завдання для самостійного виконання</u>	30
<u>6.3 Запитання для самоконтролю:</u>	30
<u>Тема 7 Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства</u>	32
<u>7.1 Теоретична частина</u>	32
<u>7.2 Завдання для самостійного виконання</u>	34
<u>7.3 Запитання для самоконтролю</u>	35
<u>Тема 8 Стратегічний аналіз середовища підприємства</u>	36
<u>8.1 Теоретична частина</u>	36
<u>8.2 Завдання для самостійного виконання</u>	39
<u>8.3 Запитання для самоконтролю:</u>	39
<u>Тема 9 Розробка бізнес-плану підприємства</u>	40
<u>9.1 Теоретична частина</u>	40
<u>9.2 Завдання для самостійного виконання</u>	42
<u>9.3 Запитання для самоконтролю</u>	43
<u>СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ</u>	44
<u>ЛІТЕРАТУРА</u>	50

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

В процесі вивчення дисципліни «Економіка і бізнес» важливе місце займають практичні заняття, метою яких є вивчення основних теоретичних знань та практичних навичок організації, ведення та розвитку бізнесу (підприємництва) як системи економічних, організаційних та правових відносин. Практичні заняття розроблено відповідно до тем робочої навчальної програми дисципліни. Кожне практичне містить базові теоретичні аспекти теми та основні формули для розв'язання задач, які дають можливість виконати самостійні завдання.

Під час вивчення дисципліни студент повинен засвоїти питання, що стосуються організаційно-правових засад ведення бізнесу (підприємництва) в Україні; видів і форм підприємництва; підходів до аналізу зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовищ; ресурсного потенціалу підприємництва; сучасних аспектів менеджменту та маркетингу в бізнесі; процесів створення та розвитку власного бізнесу.

У результаті виконання практичних завдань студент повинен:

- засвоїти економічно-правові основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин, основні напрями та види його діяльності; види підприємств, що функціонують в Україні;
- розвинути практичні навички з розрахунку вартості основних фондів, амортизаційних відрахувань та показників використання основних фондів підприємства;
- визначати нормативи оборотних засобів у виробничих запасах, у незавершеному виробництві, у запасах готової продукції та показників ефективності використання оборотних засобів підприємства;
- визначати чисельність робітників для виконання виробничого завдання;
- розраховувати заробітну плату працівників за різними формами та системами оплати праці;
- вміти розраховувати собівартість одиниці продукції;
- розраховувати прибуток та рентабельність продукції підприємства;
- розвинути практичні навички з технології проведення SWOT-аналізу та розробки стратегії розвитку підприємства;
- розвинути практичні навички студентів з подання інформації стосовно бізнес-плану підприємства у вигляді презентації за допомогою Microsoft PowerPoint.

Типові завдання використовуються при діагностиці знань студентів під час вивчення дисципліни «Економіка і бізнес».

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96%2D%E2%F0>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
3. Податковий кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
4. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SH000099.html.
5. Бізнес-планування : тести, метод. вказівки та завдання для семінар., практич. занять, самоств. та індивід. роботи студентів галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», напряму підгот. 6.030504 «Економіка підприємства» спец. 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства» всіх форм навчання (з використанням програм. забезп.) / Укоопспілка, Львів. комерц. акад. ; [уклад.: Васильців Т. Г., Лупак Р. Л.]. – Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. – 107 с.
6. Грабовецький Б. Є. Економіка підприємства : навч. посібник / Б. Є. Грабовецький, Т. М. Пілявоз. – Вінниця : ВНТУ, 2009. – 249 с.
7. Грищенко І. М. Підприємницький бізнес : підруч. для студентів ВНЗ / Грищенко І. М. – К. : Грамота, 2016. – 519 с.
8. Економіка і фінанси підприємства : [підручник] / Л. П. Кушнір, Х. І. Цвайг, Н. Я. Михаліцька, А. В. Гримак. – Львів : ЛДУВС, 2014. . – 698 с.
9. Економіка підприємства : навчальний посібник / [О. М. Зборовська, С. В. Дубінський, К. І. Новікова та ін.] – Дніпропетровськ : Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2014. – 228 с.
10. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2012. – 864 с.
11. Економіка підприємства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Д. К. Семенда, О. Л. Бурляй, М. А. Коротєєв, О. В. Семенда. – Умань : Сочінський, 2014. – 476 с.
12. Економіка підприємства : навчальний посібник (практикум) / С. М. Рогач, Н. М. Суліма, Л. М. Степасюк [та ін.] ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ : ЦП «Компринт», 2016. – 488 с.
13. Економіка підприємства : [навчальний посібник] / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофєєва. – Харків : НТУ «ХП», 2016. – 380 с.

14. Козик В.В. Економіка підприємствам : навчальний посібник / [В. В. Козик, О. Я. Загорецька, О. Ю. Ємельянов та ін.]. – Львів : «Простір-М», 2017. – 406 с.
15. Економіка підприємства: навчальний практикум : [навч. посіб.] / О. І. Піжук, Г. С. Мельничук, І. В. Мичинська, В. В. Ткаченко. – Ірпінь : Вид-во Нац. ун-ту ДПС України, 2016. – 337 с.
16. Карпенко Ю. В. Економіка підприємства : практикум : навч. посіб. / Ю. В. Карпенко, В. В. Бенях. – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 412 с.
17. Козловський В.О. Підприємництво. Практикум. - Вінниця, 2014. – 351 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua/file/1/5ab967cf5ab7446755ae406392b7ef2b.pdf>
18. Методичні вказівки та завдання до проведення самостійної роботи з дисципліни «Економіка і організація виробництва» для студентів всіх спеціальностей. Ч. 1 / Уклад. Л. Д. Глущенко, Т. М. Пілявоз, М. В. Бальзан, Т. К. Мещерякова. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 47 с.
19. Методичні вказівки та завдання до проведення самостійної роботи з дисципліни «Економіка і організація виробництва» для студентів всіх спеціальностей. Ч. 2 / Уклад. Л. Д. Глущенко, Т. М. Пілявоз, М. В. Бальзан, Т. К. Мещерякова. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 54 с.
20. Методичні вказівки та завдання до проведення самостійної роботи з дисципліни «Економіка і організація виробництва» для студентів всіх спеціальностей. Ч.3 / Уклад. Л. Д. Глущенко, Т. М. Пілявоз, М. В. Бальзан, Т. К. Мещерякова. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 51 с.
21. Станкевич Ю. Ю. Підприємництво і бізнес-культура : навч.-метод. посіб. для студ. напряму підгот. (спец.) «Економіка та підприємництво» рівня вищ. освіти «бакалавр» ВНЗ / Станкевич Ю. Ю. – Херсон : Гельветика, 2014. – 115 с.
22. Підприємницька діяльність та економіка підприємства [Текст] : навч. посіб. / С. Б. Довбня, Т. Б. Ігнашкіна, А. Б. Педько [та ін.]. – Дніпро : Ліра, 2016. – 440 с.
23. Глущенко Л. Д. Практикум з дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» для студентів спеціальності 7.06030101 «Менеджмент організацій та адміністрування». Частина 1 : практикум / Глущенко Л. Д., Пілявоз Т. М., Бальзан М. В. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 64 с.
24. Глущенко Л. Д. Практикум з дисципліни «Економіка і фінанси підприємства» для студентів спеціальності 7.06030101 «Менеджмент організацій та адміністрування». Частина 2 : практикум / Глущенко Л. Д., Пілявоз Т. М., Бальзан М. В. – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 57 с.
25. Управління бізнес-процесами підприємства : наук.-метод. посіб. для здобувачів ступеня вищ. освіти магістра спец. «Менеджмент» / [Д. Т. Бікулов, О. О. Головань, Н. М. Коваленко та ін.]; за ред. Д. Т. Бікулова. – Запоріжжя : Запоріз. нац. ун-т, 2017. – 440 с.

Начальне видання

**Глущенко Лариса Дмитрівна
Пілявоз Тетяна Миколаївна
Бальзан Марина Володимирівна**

**ПРАКТИКУМ
з дисципліни «Економіка і бізнес»
для студентів технічних спеціальностей**

Практикум

Рукопис оформлено Т. Пілявоз

Редактор Т. Старічек

Оригінал-макет виготовлено О. Ткачуком

Підписано до друку
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різографічний. Ум. друк. арк.
Наклад 50 (1-й запуск 1–20) пр. Зам. № 2018-

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
Тел. (0432) 65-18-06.
press.vntu.edu.ua;
E-mail: kivc.vntu@gmail.com.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.